

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Zesarea Areizaga Beain

*Urretxu,
Gipuzkoa
(1926)*

Aurkibidea

Biografia

Urretxuko Etxaburu auzoan jaio zen 1926an. Aita Etxaburukoa zuen, eta ama Legazpiko Brinkola auzokoa. Baserrian bizi izan da beti, etxetik kanpo neskame-lanetan ibilia bada ere. Eskolan, Urretxuko mojetan ibili zen, 7 urterekin hasi eta 9 urtera arte. Komunio handia egiteko, eskola utzi zuen eta doktrinan aritu zen buru-belarri. 12 urte zituela, Brinkolako Zelanda baserrira joan zen neskame; eta, 14 urterekin, atzera etxera bueltatu zen. Amarekin batera, Zesarea zen baserriko martxa eramaten zuena, esnea saltzera berarekin joaten baitzen kalera. 21 urterekin, Legazpiko Elbarrena auzoko Mendizabal baserrira ezkondu zen.

Zintak

URR-023

- **Proiektua:** Legazpiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2010-07-02
- **Iraupena:** 73 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Etxazarra, Ainhoa

Pasarteak

1. Auzoko baserriak

- **Erref:** URR-023/002
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:02:20. **Bukatu:** 00:03:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:

Auzoan zazpi etxe zeuden. Izenak esaten ditu.

2. Feria osteko askariak tabernan

- **Erref:** URR-023/003
- **Iraupena:** 0:02:27. **Hasi:** 00:03:45. **Bukatu:** 00:06:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Urretxun hilean behin egiten zuten feria, lehenengo asteartean. Auzoko guztiak batzen ziren feriarako eta ondoren askaria egiten zuten tabernan. Gizarraldeneko tabernan batzen ziren eta Kortaberrirenean.

3. Santa Luziak Urretxun antzina

- **Erref:** URR-023/007
- **Iraupena:** 0:01:40. **Hasi:** 00:09:37. **Bukatu:** 00:11:17
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Herriko ospakizunak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Lehenago, Santa Luziak Urretxun ospatzen omen zen. Burdina handi bat jarri zuten herrian astoak lotzeko. Egunero jaisten ziren baserritarrak astoarekin esnea partitzera, baita eurak ere.

4. Esnea saltzen herrira

- **Erref:** URR-023/008
- **Iraupena:** 0:01:35. **Hasi:** 00:11:17. **Bukatu:** 00:12:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Etxeetara saltzen zuten esnea. Bezeroek astero-astero ordaintzen zieten. Marmitek erabiltzen zituzten esnea partitzeko, neurri ezberdinetakoak. Berrogeigarren hamarkada inguruan hasi ziren esne-saltzaileak ("letxeroak").

5. Izotzaldiaren eraginez jatekorik ez behientzat

- **Erref:** URR-023/011
- **Iraupena:** 0:00:59. **Hasi:** 00:14:32. **Bukatu:** 00:15:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Natura » Meteorologia

Laburpena:

Behin izotzaldi itzela egin zuen eta behiak jateko gabe geratu ziren. Belar ondua eta pentsua ematen zieten. Orduan esne gutxiago ematen zuten behiek.

6. Esne litroak berrogeita bost zentimo

- **Erref:** URR-023/013
- **Iraupena:** 0:02:31. **Hasi:** 00:16:13. **Bukatu:** 00:18:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Batetik bestera zebiltzanak
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak

Laburpena:

Berrogeita bost zentimo inguru balio zuen esne litroak Zesarea gaztea zenean. Txakur txikiak eta handiak kobrezkoa ziren, beltzak. Erreala ere erabiltzen zuten orduan. Erreal biko txanponak zuloa edukitzen zuen erdian.

7. Jai egunean dendara

- **Erref:** URR-023/015
- **Iraupena:** 0:02:30. **Hasi:** 00:19:00. **Bukatu:** 00:21:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera

Laburpena:

Esnea partitzen irabazten zuten diruarekin dendara joaten ziren asterako behar zituzten gauzak erostera: kafea, azukrea, arroza, xaboia... Urretxuko Goiko Kaleko dendetara joaten ziren eurak. Jai egunean kobratzen zieten asteko esnea bezeroei eta orduan joaten ziren dendara.

8. Amak eta Zesareak baserriaren ardura

- **Erref:** URR-023/016
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:21:30. **Bukatu:** 00:23:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Anaiak fabrika hasi ziren lanean eta orduan amak eta Zesareak hartu zuten baserriaren ardura. Bost-sei behi zituzten eurek. Lan asko egin behar izan zuten amak eta berak.

9. Behien gaitzak

- **Erref:** URR-023/017
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:23:06. **Bukatu:** 00:25:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea

Laburpena:

"Txiza-gorria" izeneko gaitza harrapatzen zuten behiek. Zesarea umea zenean behiek "lanparoaia" ere edukitzen zuten, birikietako gaitza. Behiak hiltzen zirenean, lurperatu edo erre egiten zituzten.

10. Ogia etxean bertan egiten zuten

- **Erref:** URR-023/019
- **Iraupena:** 0:02:26. **Hasi:** 00:26:39. **Bukatu:** 00:29:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserria » Baserriko lanak » Garia
- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Soraa ere asko zeukaten. Garia eta artoa, esaterako, urte osorako hartzen zuten. Ogia etxean bertan egiten zuten. Lehenengo oreka egiten zuten, aurreko labesuko berantzagia ("beantzaie") erabilia. Zortzian behin egiten zuten ogia, sei bat ogi.

11. Errotaren funtzionamendua

- **Erref:** URR-023/021
- **Iraupena:** 0:02:12. **Hasi:** 00:30:21. **Bukatu:** 00:32:33
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota

Laburpena:

Errotak nolakoak ziren azaltzen du: goitik aleak botatzen ziren eta beheko harriak eiho egiten zituen uraren indarrak. Errotariak irina hartzen zuen lanaren truke.

12. Abarkak, artilezko galtzak eta abarka-sokak

- **Erref:** URR-023/024
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:35:47. **Bukatu:** 00:38:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

Abarkak jantzita joaten zen Zesarea esnea partitzera. Artilezko galtzak erabiltzen zituzten, abarka-sokekin lotuak. Abarka-sokak etxean egiten zituzten. Haria ere etxean bertan egiten zuten, kardekin.

13. Zumarragako azoka

- **Erref:** URR-023/025
- **Iraupena:** 0:02:01. **Hasi:** 00:38:11. **Bukatu:** 00:40:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, eroatera

Laburpena:

Zumarragako azokara etortzen zen abarka saltzailea Azkoititik. Azoka horretan, oilaskoak, barazkiak, arrautzak eta frutak saltzen ziren. Oihalak ere saltzen zituzten. Zumarragako udaletxe azpian egiten zen azoka eta farmazia dagoen lekuan.

14. Jaietako arropak

- **Erref:** URR-023/026
- **Iraupena:** 0:04:13. **Hasi:** 00:40:12. **Bukatu:** 00:44:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Elizaren indarra

Laburpena:

Jaietarako zapatak janzten zituzten. Orduan bekatua zen neskek prakak janztea. Goitik blusa janzten zuten, txanbra. Eskoteak Zesarea ezkondu eta gero hasi ziren. Beltzez ezkondu zen bera. Orduan, besoak ere estalita eramaten zituzten.

15. Etxeko lanetarako arropak

- **Erref:** URR-023/028
- **Iraupena:** 0:01:06. **Hasi:** 00:45:34. **Bukatu:** 00:46:40
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:

Etxean jantzia erabiltzen zuten emakumeek eta oinetan apretak. Buruko painelua ez zuten beti erabitzen; amantalera, ostera, bai. Hamaika bat urte zituela egin zioten lehenengo amantala. Mutilek prakak eta alkandora janzten zituzten.

16. Aitak ez zuen neskentzako eskolarik nahi

- **Erref:** URR-023/030
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:47:37. **Bukatu:** 00:49:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Eskolara eta mezetara oinez jaisten ziren. Eskolan bederatzietan sartzen zen eta lehenago esnea partitu behar izaten zuen. Aitak ez zuen eskolarik nahi neskontzat, eskola asko ikasiz gero kalera joango zirela esaten zuen eta.

17. Zazpi urte zituela neskame

- **Erref:** URR-023/034
- **Iraupena:** 0:03:38. **Hasi:** 00:54:33. **Bukatu:** 00:58:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Zazpi urte zituela neskame joan zen, umeak zaintzera. Goizetan eskolara bialtzen zuten Zesarea, esnea partitu ondoren. Umeak lo zeundenean, egurretara bialtzen zuten. Bizkarrean hartuta ekartzen zituen egurrok. Batzuetan berandu heltzen zen eskolara eta etxekoandreak etxera bueltatzeko agintzen zion.

18. Hilean ogerleko bat

- **Erref:** URR-023/035
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:58:11. **Bukatu:** 01:00:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Gauetan sukaldea jaso behar izaten zuen Zesareak eta goizerako kafea egin. Goizetan, txahalei ura eman behar izaten zien. Hilean ogerleko bat irabazten zuen. Urtean azkenean ematen zizkioten hamabi ogerlekoak.

19. Komunio txikia eta komunio handia

- **Erref:** URR-023/036
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 01:00:06. **Bukatu:** 01:01:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erljioa » Sakramentuak

Laburpena:

Lehen, lehenengo komunioa zazpi urte zituztenean egiten zuten eta beste bat hamarrekin; komunio txikia eta komunio handia. Azken honetarako prestatzeko, neskame lanak utzi egin zituen Zesareak.

20. Ura eta argia aspalditik etxean

- **Erref:** URR-023/039
- **Iraupena:** 0:01:47. **Hasi:** 01:05:45. **Bukatu:** 01:07:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Beti ezagutu ditu ura eta argia etxean. Aita mutil koskorra zenean jarri zuten ura etxean. Lehenago, amadreak etxe ondoko errekatik ekartzen zuen ura eta bertan garbitzen zuen arropa. Santa Kurutze atzean jaiotzen zen erreka hura.</p>

21. Soroa laiatzen

- **Erref:** URR-023/041
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 01:08:35. **Bukatu:** 01:10:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak
- Baserría » Baserríko lanak » Baratzea eta soroa

Laburpena:

Soroan laian ibiltzen ziren Zesarea eta ama. Zapatu arratsaldean jai hartzen zuten fabrikan eta orduan baserríko lanetan laguntzen zuten mutilek eta aitak. Artoaren lurra baino ez zuten laiatzen; gariarena, ostera, goldatu.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-05-03

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com